

A Note on Translations

This document was originally prepared in English by a working group of the International Bar Association and was adopted by IBA Council Resolution.

In the event of any inconsistency between the English language versions and the translations into any other language, the English language version shall prevail.

The IBA would like to acknowledge the work of Ziya Akinci, Kerem Canbazoglu and Eren Altay in the translation of these Rules.

the global voice of
the legal profession

International Bar Association
4th Floor, 10 St Bride Street
London EC4A 4AD
United Kingdom

Tel: +44 (0)20 7842 0090
Fax: +44 (0)20 7842 0091

www.ibanet.org

Milletlerarası Tahkimde Delil İkamesi Hakkında IBA Kuralları

Uluslararası Barolar Birliği Konseyi'nin 29
Mayıs 2010 tarihli kararı ile kabul edilmiştir.

Uluslararası Barolar Birliği

Uluslararası Barolar Birliği

10th Floor, 1 Stephen Street

Londra W1T 1AT

Birleşik Krallık

Tel:+44 (0)20 7691 6868

Faks:+44(0)20 7691 6544

www.ibanet.org

İÇİNDEKİLER

Çalışma Grubu Üyeleri

i

IBA Delil Kuralları Denetleme Alt Komitesi

Üyeleri

iii

Tahkim Komitesi Hakkında

1

Önsöz

2

KURALLAR

4

Çalışma Grubu Üyeleri

David W Rivkin

*Başkan, SBL – D Komitesi**

(Tahkim ve Alternatif Uyuşmazlık Çözümü)

Debevoise&Plimpton LLP

New York, ABD

Wolfgang Kühn

Eski Başkan, SBL – D Komitesi

Heuking Kohn Lüer Wojtek,

Düsseldorf, Almanya

Giovanni M Ughi

Başkan

Ughi e Nunziante Studio Legale,

Milan, İtalya

Hans Bagner

Advokatfirman Vinge KB,

Stockholm, İsveç

John Beechey

Uluslararası Ticaret Odası,

Paris, Fransa

Jacques Buhart

Herbert Smith LLP,

Paris, Fransa

Peter S Caldwell

Caldwell Ltd, Hong Kong

Bernardo M Cremades

B Cremades y Asociados

Madrid, İspanya

* Ç. Notu: "SBL - D Komitesi", Uluslararası Barolar Birliği'nin Ticaret Hukuku Bölümünün ("Section on Business Law") Uyuşmazlık Çözüm Prosedürleri ("Procedures on Settling Disputes") isimli D Komitesidir.

Emmanuel Gaillard

Shearman & Sterling LLP,

Paris, Fransa

Paul A Gélinas

Gélinas & Co,

Paris, Fransa

Hans van Houtte

Katholieke Universiteit Leuven,

Leuven, Belçika

Pierre A Karrer

Zürich, İsviçre

Jan Paulson

Freshfields Bruckhaus Deringer LLP,

Paris, Fransa

Hilmar Raeschke-Kessler

Rechtsanwalt beim Bundesgerichtshof

Karlsruhe-Ettlingen, Almanya

V V Veeder, QC

Essex Court Chambers

Londra, İngiltere

O L O de Witt Wijnen

Nauta Dutilh,

Rotterdam, Hollanda

IBA Delil Kuralları Denetleme Alt Komitesi Üyeleri

Richard H Kreindler

Başkan

Denetleme Alt-komitesi

Shearman & Sterling LLP,

Frankfurt, Almanya

David Arias

Pérez-Llorca

Madrid, İspanya

C Mark Baker

Fulbright & Jaworski LLP,

Houston, Teksas, ABD

Pierre Bienvenu

Eş-Başkan 2008–2009

Tahkim Komitesi

Ogilvy Renault LLP,

Montréal, Kanada

Amy F Cohen

Denetleme Alt-komitesi Sekreteri

Shearman & Sterling LLP,

Frankfurt, Almanya

Antonias Dimolitsa

Antonias Dimolitsa&Associates,

Atina, Yunanistan

Paul Friedland

White&Case LLP,

New York, ABD

Nicolás Gamboa

Gamboa & Chalela Abogados

Bogotá, Kolombiya

Judith Gill, QC

Eş-Başkan 2010–2011

Tahkim Komitesi

Allen & Overy LLP

Londra, İngiltere

Ptere Heckel

Hengeler Mueller Partnerschaft von Rechtsanwälten,

Frankfurt, Almanya

Stephen Jagusch

Allen & Overy LLP

Londra, İngiltere

Xiang Ji

Fangda Partners

Beijing & Shanghai, Çin

Kap-You (Kevin) Kim

Bae, Kim & Lee LLC,

Seul, Güney Kore

Toby T Landau QC

Essex Court Chambers

Londra, İngiltere

Alexis Mourre

Castaldi Mourre&Partners

Paris, Fransa

Hilmar Raeschke-Kessler

Rechtsanwalt beim Bundesgerichtshof,

Karlsruhe-Etlingen, Almanya

David W Rivkin

Debevoise&Plimpton LLP

New York, ABD

Georg von Segesser

Schellenberg Wittmer,

Zürich, İsviçre

Essam Al Tamimi

Al Tamimi&Company,

Dubai, Birleşik Arap Emirlikleri

Guido S Tawil

Eş-Başkan 2009–2010

Tahkim Komitesi

M&M Bomchil Abogados

Buenos Aires, Arjantin

Hiroyuki Tezuka

Nishimura&Asahi

Tokyo, Japonya

Ariel Ye

King&Wood

Beijing, Çin

Tahkim Komitesi Hakkında

Uluslararası Barolar Birliği'nin Hukuki Uygulama Bölümü içerisinde, milletlerarası uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözümünde kanunlar, uygulama ve usullerle ilgili bir Komite olarak ihdas edilen Tahkim Komitesi'nin halen 90'ı aşkın ülkeden 2.300'ün üzerinde üyesi bulunmaktadır ve üye sayısı muntazaman artmaya devam etmektedir.

Komite, yayınları ve konferansları aracılığıyla milletlerarası tahkimle ilgili bilgi paylaşımını, milletlerarası tahkimin kullanımını yaygınlaştırmayı, etkinliğini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Komitenin daimi alt komiteleri mevcuttur ve Komite gerektiğçe muayyen konuları dile getirmek üzere Çalışma Kolları kurmaktadır. İşbu gözden geçirilmiş kuralların çıkarıldığı tarih itibariyle Komitenin, Delil Kuralları Alt Komitesi, Yatırım Anlaşması Tahkimi Alt Komitesi, Menfaat Çatışması Alt Komitesi, Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Alt Komitesi isimli dört alt komitesi; Tahkimde Avukat Etiği Çalışma Kolu ve Tahkim Anlaşmaları Çalışma Kolu isimli iki çalışma kolu bulunmaktadır.

Önsöz

Milletlerarası tahkimde delil ikamesine ilişkin işbu IBA Kuralları ("IBA Delil Kuralları"), üyeleri i ve ii. sayfalarda listelenen Tahkim Komitesi Çalışma Grubu tarafından hazırlanmış olan Milletlerarası Ticari Tahkimde Delil İkamesi Hakkında IBA Kuralları'nın gözden geçirilmiş biçimidir.

IBA bu kuralları milletlerarası tahkimde delil ikamesine ilişkin olarak taraflara ve hakemlere etkin, ekonomik ve adil bir süreç sağlamak için yayımlamıştır. Kurallar, belgelerin sunumu, vakıa tanıkları ve bilirkişi tanıklar ve keşfin yanı sıra ispat duruşmasının idaresine ilişkin mekanizmayı sağlamaktadır. Kurallar, kurumsal, *ad hoc* veya milletlerarası tahkimi idare eden diğer kural ve usullerle birlikte kullanılmak üzere tasarlanmışlardır. IBA Delil Kuralları, pek çok farklı hukuk sistemlerinde uygulanmakta olan usulleri yansıtmaktadır ve bilhassa tarafların farklı hukuki kültürlerden geldikleri durumlarda yararlı olabilir.

1999 yılında yayımlanmalarından beri, Milletlerarası Ticari Tahkimde Delil İkamesi Hakkında IBA Kuralları milletlerarası tahkim camiasında geniş bir kabule nail olmuştur. Gözden geçirme süreci 2008 yılında, o tarihte Tahkim Komitesi'nin eş başkanları olan Sally Harpole ve Pierre Bienvenu'nun talebi üzerine başlatılmıştır. IBA Delil Kurallarının gözden geçirilmiş hali IBA Delil Kuralları Denetleme Alt Komitesi tarafından geliştirilmiş, 1999 Çalışma Grubu tarafından da desteklenmiştir. Yenilenen bu Kurallar, kendisi de IBA'nın 1983 yılında yayımlanan Milletlerarası Ticari Tahkimde Delillerin Sunulması ve Tahkikine İlişkin Kuralların yerini almış olan, Milletlerarası Ticari Tahkimde Delil İkamesine İlişkin IBA Kurallarının yerini almıştır.

Şayet taraflar tahkim anlaşmalarında IBA Delil Kurallarını kabul etmek niyetinde iseler, aşağıda sağlanan alternatiflerden birini seçmek suretiyle burada yer alan ifadeyi de maddeye eklemeleri önerilmektedir:

[Taraflarca seçilen kurumsal, ad hoc veya diğer kurallara ek olarak] [t]araflar, tahkimin IBA Delil Kurallarının işbu [anlaşma/tahkimin başlangıcı] tarihinde yürürlükte olan hükümleri dairesinde idaresini kararlaştırmışlardır.

Bunun yanı sıra taraflar ve hakem heyetleri, IBA Delil Kurallarının tamamını veya bir bölümünü, tahkimin başlangıcında veya ondan sonraki herhangi bir aşamada da kabul edebilirler. Ayrıca, Kuralları değiştirebilecekleri gibi, Kuralları kendi usullerini geliştirirken kılavuz olarak da kullanabilirler.

IBA Delil Kuralları IBA Konseyinin 29 Mayıs 2010 tarihli toplantısı ile kabul edilmiştir. IBA Delil Kurallarına İngilizce dilinde erişilebilir; ayrıca, diğer dillere tercüme edilmesi de planlanmaktadır. IBA Delil Kurallarının nüshaları IBA'dan sipariş edilebileceği gibi Kurallar, <http://tinyurl.com/iba-Arbitration-Guidelines> adresinden de temin edilebilir.

Guido S Tawil

Judith Gill, QC

Tahkim Komitesi Eş Başkanları

29 Mayıs 2010

KURALLAR

Başlangıç

1. İşbu Milletlerarası Tahkimde Delil İkamesi Hakkında IBA Kuralları, özellikle farklı hukuki geleneklerden gelen Taraflar arasında cereyan eden milletlerarası tahkim yargulamaları için verimli, ekonomik ve adil bir delil ikamesi süreci sağlamayı amaçlamaktadır. Tahkimin yürütümünde uygulanan yasal düzenlemeleri ve kurumsal, *ad hoc* ve diğer tahkim kurallarını tamamlamak üzere tasarlanmışlardır.
2. Taraflar veya Hakem Heyetleri tahkim sürecinde uygulanması için IBA Delil Kurallarını kısmen veya bir bütün olarak kabul edebilir veya ihtiyaçları doğrultusunda değiştirebilir veya kendi usul kurallarını geliştirirken kılavuz olarak kullanabilirler. Kurallar, milletlerarası tahkimin bir avantajı olan esnekliği kısıtlamaya yönelik olmayıp Taraflar ve Hakem Heyetleri bunları her tahkimin özel şartları için uyarlamakta serbesttirler.
3. Delil ikamesi süreci, her bir Tarafın iyiniyetle hareket edeceği ve İspat Duruşması ya da esas veya olgu tespitinden makul bir süre önce, karşı tarafın dayandığı delilleri bilmeye hakkı olduğu ilkeleri çerçevesinde yürütülür.

Tanımlar

IBA Delil Kurallarında;

“*Hakem Heyeti*” tek bir hakem veya hakem kurulu anlamına gelir;

“*Davacı*” tahkimi ikame eden Taraf veya Taraflar ya da davaların birleştirilmesi veya başka bir yolla bu Taraf veya Taraflara dâhil olan Taraf anlamına gelir;

“Belge” kâğıt üzerinde ya da elektronik, işitsel veya görsel ya da başka herhangi bir yolla kaydedilmiş veya muhafaza edilmiş herhangi yazı, iletişim, resim, çizim, veri veya program anlamına gelir;

“İspat Duruşması” birbirini izleyen günlerde yapılsın veya yapılmassın, Hakem Heyetine şahsen, telekonferans, video konferans veya herhangi bir yolla sözlü veya diğer delillerin sunulması anlamına gelir;

“Bilirkişi Raporu” Heyetçe-Atanmış Bilirkişi veya Tarafça-Atanmış Bilirkişinin yazılı ifadesi anlamına gelir;

“Genel Kurallar” tahkimin yürütülmesinde uygulanan kurumsal, ad-hoc veya diğer kurallar anlamına gelir;

“IBA Delil Kuralları” veya “Kurallar” zaman zaman gözden geçirilebilecek veya değiştirilebilecek olan Milletlerarası Tahkimde Delil İkamesi Hakkında IBA Kuralları anlamına gelir;

“Taraflar” tahkime taraf olan anlamına gelir;

“Taraflar-Atanmış Bilirkişi” bir Tarafça belirlenen hususlar hakkında rapor düzenlenmesi amacıyla yine o Tarafça atanan kişi veya kuruluş anlamına gelir;

“İbraz İstemi” Taraflardan birinin, diğer Tarafça belge ibraz edilmesi yönündeki yazılı istemi anlamına gelir;

“Davalı” Davacının iddiasını yönelttiği Taraf veya Taraflar ya da davaların birleştirilmesi veya başka bir yolla bu Taraf veya Taraflara dâhil olan Taraf anlamına gelir; karşı dava ikame eden Davalı da tanıma dâhildir;

“Heyetçe-Atanmış Bilirkişi” Hakem Heyeti tarafından belirlenen hususlar hakkında rapor düzenlenmesi amacıyla Hakem Heyetince atanan kişi veya kuruluş anlamına gelir; ve

“Yazılı Tanık İfadesi” bir olayın tanığı tarafından verilen yazılı ifade anlamına gelir.

Madde 1 Uygulama Kapsamı

1. Taraflar veya Hakem Heyetince tahkim usulüne uygulanmasına karar verilen hukukun amir hükümlerine aykırı olabileceği durumlar hariç olmak üzere, IBA Delil Kurallarının uygulanması yönünde Taraflarca anlaşma sağlandığı veya Hakem Heyetince karar verildiği hallerde, Kurallar, delil ikamesi sürecine uygulanır.
2. Tarafların IBA Delil Kurallarının uygulanması konusunda anlaşmaları hâlinde, aksine bir emare bulunmuyorsa Tarafların, Kuralların söz konusu anlaşmanın yapıldığı tarihte geçerli olan versiyonu üzerinde anlaşmış oldukları kabul edilir.
3. Taraflar aksini kararlaştırmamışsa, Hakem Heyeti, IBA Delil Kuralları ile Genel Kuralların hükümleri arasında bir çatışma olması durumunda, IBA Delil Kurallarını hem Genel Kuralların, hem de IBA Delil Kurallarının amaçlarını gerçekleştirmek üzere en uygun göreceği şekilde uygular.
4. IBA Delil Kurallarının anlamına ilişkin herhangi bir uyuşmazlık olması durumunda, Hakem Heyeti bunları amaçlarına ve söz konusu tahkimin şartlarına en uygun düşecek biçimde yorumlayacaktır.
5. Taraflarca aksi kararlaştırılmamışsa, IBA Delil Kuralları ve Genel Kuralların delil ikamesi ile ilgili bir konuda hüküm içermemesi hâlinde, Hakem Heyeti delil ikamesi sürecini uygun gördüğü şekilde ve IBA Delil Kurallarının genel ilkeleri çerçevesinde yürütecektir.

Madde 2 Delillerle İlgili Hususlarda İstişare

1. Hakem Heyeti yargılamada mümkün olan en erken zamanda Taraflarla görüşerek Tarafları verimli, ekonomik ve adil bir delil ikamesi usulü üzerinde anlaşmak üzere istişarede bulunmaya davet eder.
2. Delillerle ilgili hususlarda istişare, delil ikamesinin kapsamı, zamanlaması ve usulü hakkında olabilir. Buna aşağıdaki hususlar da dâhildir;
 - (a) Bilirkişi Raporları ve Yazılı Tanık İfadelerinin hazırlanması ve sunulması;
 - (b) Herhangi bir İspat Duruşmasında sözlü ifadelerinin alınması;
 - (c) Belge ibrazının koşulları, şekli ve usulü;
 - (d) Tahkimde delillere hâsıl olacak gizlilik korumasının seviyesi;
 - (e) Delil ikamesi ile bağlantılı olarak verimliliğin, ekonominin ve kaynak tasarrufunun teşvik edilmesi.
3. Hakem Heyeti;
 - (a) Hakem Heyetince davayla ilgili ve davanın sonucuna etki edebilecek addedilen ve/veya
 - (b) Ön sorun olarak incelenmesinin uygun olabileceği,

hususları uygun gördüğü en kısa sürede Taraflara bildirmeye teşvik edilir.

Madde 3 Belgeler

1. Taraflardan her biri, Hakem Heyetince verilen süre içerisinde, resmi belgeler ve kamuya açık bulunan belgeler de dâhil olmak üzere, diğer Tarafça daha önceden sunulmamış olan ve dayandığı mevcut tüm Belgeleri, Hakem Heyetine ve diğer Taraflara sunar.
2. Hakem Heyetince verilen süre içerisinde herhangi bir Taraf, Hakem Heyetine ve diğer Taraflara, diğer Taraflarca yerine getirilmek üzere bir İbraz İstemi sunabilir.
3. Bir İbraz İstemi aşağıdakileri içerir;
 - (a) (i) Talep edilen her Belgenin o Belgeyi tespiti yeterli olacak derecede tarifi veya

(ii) Var olduklarına inanılması için makul sebepler olan, talep edilen dar ve belirli bir Belge kategorisinin yeterli detayda (konu dâhil) tarifi; Belgeler elektronik ortamda muhafaza edilmişlerse, talep eden Taraf belirli dosyaları, arama terimlerini, ilgili kişileri veya bu Belgelerin verimli ve ekonomik bir şekilde aranması için diğer yolları belirleyebilir veya Hakem Heyeti bu belirlemenin yapılmasına karar verilebilir.

(b) Talep edilen Belgelerin davayla ilgisine ve davanın sonucunu nasıl etkileyeceğine dair açıklamayı, ve

(c) (i) İstenilen Belgelerin talep eden Tarafın elinde, muhafazasında veya idaresinde olmadığına dair beyanı ya da söz konusu Belgelerin talep eden Tarafça ibrazının kendisi için ölçsüz bir şekilde külfetli olacağı hakkında gerekçeli beyanı, ve

(ii) Talep eden Tarafın, neden istenilen Belgelerin diğer Tarafın elinde, muhafazasında veya idaresinde bulunduğunu varsaydığına dair beyanı.

4. Kendisine İbraz İstemi yöneltlen Taraf, Hakem Heyetince verilen süre içerisinde elinde, muhafazasında veya idaresinde olan ve ibraz edilmesine itirazının bulunmadığı, istenen tüm Belgeleri diğer Taraflara ve Hakem Heyetince bu yönde bir karar verildiği takdirde, Hakem Heyetine ibraz eder.
5. Kendisine İbraz Talebi yöneltlen Tarafın istenilen bazı veya tüm Belgelerin ibraz edilmesine itiraz etmesi durumunda, Hakem Heyetince verilen süre içerisinde bu itirazını Hakem Heyetine ve diğer Taraflara yazılı olarak bildirir. Söz konusu itiraz sebepleri Madde 9.2'de yer alan sebeplerden veya Madde 3.3'deki koşullardan herhangi birisinin gerçekleşmediği yönünde olmalıdır.
6. Hakem Heyeti böyle bir itirazı almasını müteakip ilgili Tarafları itirazı gidermeye yönelik olarak birbirleriyle istişarede bulunmaya davet eder.
7. Herhangi bir Taraf, Hakem Heyetince verilen süre içerisinde, Hakem Heyetinden söz konusu itiraz hakkında karar vermesini isteyebilir. Bunun üzerine Hakem Heyeti Tarafların görüşünü alarak ve uygun bir süre içerisinde İbraz İstemini ve itirazı değerlendirir. Hakem Heyeti, (i) talepte

bulunan Tarafın ispat etmek istediği hususların davayla ilgili ve davanın sonucuna etki edebilecek nitelikte olduğuna; (ii) Madde 9.2'de yer alan itiraz sebeplerinden hiçbirisinin mevcut olmadığına ve (iii) Madde 3.3'de yer alan koşulların yerine getirildiğine kanaat getirirse, kendisine ibraz istemi yöneltilen Tarafın talep edilmiş olan ve elinde, muhafazasında veya idaresinde bulunan herhangi bir Belgeyi ibraz etmesine karar verebilir. Bu tür Belgeler diğer Taraflara ve Hakem Heyetince bu yönde bir karar verildiği takdirde, Hakem Heyetine sunulur.

8. İstisnaen, itirazın haklılığının sadece Belgenin incelenmesi ile tespit edilebileceği durumlarda, Hakem Heyeti, Belgeyi incelememe kararı verebilir. Bu durumda Hakem Heyeti, Taraflarla istişare ettikten sonra, söz konusu Belgeyi incelemek ve itiraza ilişkin rapor düzenlemek üzere bağımsız ve tarafsız, sır saklama yükümlülüğü altında bir bilirkişi atayabilir. İtirazın Hakem Heyetince kabul edildiği hallerde, bilirkişi incelenen Belgenin içeriğini Hakem Heyetine veya Taraflara ifşa edemez.
9. Taraflardan birinin, tahkime taraf olmayan bir kişi veya kuruluştan kendi başına edinemeyeceği bir belge elde etmek istemesi hâlinde, söz konusu Taraf, Hakem Heyetince verilen süre içerisinde, ilgili Belgeyi elde etmek için gerekli olan hukuki girişimlerde bulunulmasını Hakem Heyetinden isteyebilir veya bizzat bu girişimlerde bulunmak için Hakem Heyetinden izin talep edebilir. Taraf böyle bir talebi Hakem Heyetine ve diğer Taraflara yazılı olarak sunar; talebin Madde 3.3'de yer alan koşulları, duruma uygulanabilir olduğu ölçüde, sağlaması gerekir. Hakem Heyeti (i) Belgelerin davayla ilgili olabileceğine ve davanın sonucuna etki edebileceğine, (ii) Madde 3.3'de yer alan koşulların, uygulanabilir oldukları ölçüde, sağlandığına ve (iii) Madde 9.2'de yer alan itiraz sebeplerinden hiçbirisinin olmadığına kanaat getirirse söz konusu talep hakkında karar verir ve uygun gördüğü girişimlerde bulunur veya talepte bulunan Tarafı bu yönde yetkilendirir ya da diğer herhangi bir Tarafın bu girişimlerde bulunmasına karar verir.

10. Hakem Heyeti, tahkimin sonuçlanmasından önceki herhangi bir zamanda (i) herhangi bir Tarafın Belge ibraz etmesini isteyebilir; herhangi bir kişi veya kuruluştan Belge edinilmesi hususunda uygun gördüğü girişimlerde bulunulması için (ii) herhangi bir Taraftan azami gayreti göstermesini isteyebilir ya da (iii) bu girişimlerde bizzat bulunabilir. Kendisine bu tür bir Belge talebi yöneltilen Taraf, Madde 9.2’de sayılan sebeplerle bu talebe itiraz edebilir. Bu hallerde Madde 3.4 ila Madde 3.8 arasındaki ilgili hükümler uygulanır.
11. Hakem Heyetince verilen süre içerisinde Taraflar, Belgelerde, Tanık İfadelerinde ve Bilirkişi Raporlarında veya Tarafların başka şekilde ileri sürdükleri hususların bir sonucu olarak davayla ilgili ve davanın sonucunu etkileyecek hâle geldiğine inandıkları veya savunmalarında dayanmayı düşündükleri herhangi bir ilave Belgeyi, Hakem Heyetine ve diğer Taraflara sunabilirler.
12. Belgelerin ibraz veya sunulması şekliyle ilgili olarak:
- (a) Belgelerin nüshaları asıllarına uygun olur ve Hakem Heyetinin istemesi hâlinde her Belgenin aslı inceleme için sunulur;
 - (b) Taraflar aksini kararlaştırmadıkça veya böyle bir anlaşmanın yokluğunda Hakem Heyetince aksine karar verilmedikçe, bir Tarafın elinde elektronik ortamda bulunan Belgeler, en elverişli ve ekonomik bir biçimde ve alıcıları için makul olarak kullanılabilir bir şekilde ibraz edilir veya sunulur;
 - (c) Hakem Heyeti aksini kararlaştırmadıkça bir Taraf, Belgelerin esasında aynı olan nüshalarından birden fazla ibraz etmek zorunda değildir; ve
 - (d) Belgelerin tercümelemleri asılları ile birlikte; tercüme olduğu ve asıl dilinin ne olduğu belirtilerek sunulur.
13. Tahkimde Taraflar veya Taraf olmayanlar tarafından ibraz edilen veya sunulan ve kamuya açık bulunmayan Belgeler, Hakem Heyeti ve diğer Taraflarca gizli tutulur ve sadece tahkim ile ilgili olarak kullanılabilir. Bu gereklilik, bir Tarafın bilgi açıklamasının hukuki bir yükümlülüğünü yerine

getirmesi; hukuki bir hakkını koruması; bir kararı devlet mahkemeleri veya diğer yargı organları nezdinde icraya koyması veya itiraz etmesi için gerekli olduğu haller hariç olmak ve bu hallerle sınırlı olarak uygulanır. Hakem Heyeti bu gizliliğe ilişkin kuralları belirlemeye yönelik karar verebilir. Bu gereklilik tahkimdeki diğer gizlilik yükümlülüklerine hanel getirmez.

14. Tahkimin (yargı yetkisi, ön sorun, sorumluluk veya tazminat gibi) farklı safha ve konulara ayrılmış olması durumunda Hakem Heyeti, Taraflarla istişare ettikten sonra, her bir safha veya konu için ayrı ayrı olarak Belge sunumu ve İbraz Talebi zamanı belirleyebilir.

Madde 4 Vakıa Tanıkları

1. Her bir Taraf, Hakem Heyetince verilen süre içerisinde ifadesine dayanmayı düşündüğü tanıkları ve bu ifadenin konusunu belirtir.
2. Herkes, Taraf, Taraf memuru, çalışanı veya diğer temsilcisi de dâhil olmak üzere, tanık olarak ifade verebilir.
3. Bir Tarafın, memurlarının, çalışanlarının, hukuk danışmanlarının veya diğer temsilcilerinin tanıklarla veya müstakbel tanıklarla görüşmeleri ve onlarla muhtemel tanık ifadelerini tartışmaları usulsüz sayılmaz.
4. Hakem Heyeti, Madde 4.9 ve 4.10 uyarınca ifadesi istenilen tanıklar hariç olmak üzere, her bir Tarafın sözlü ifadesine dayanmak istediği her bir tanığın Yazılı Tanık İfadesini belirli bir süre içerisinde Hakem Heyetine ve diğer Taraflara sunmasına karar verebilir. İspat Duruşması (yargı yetkisi, ön sorun, sorumluluk ve tazminat gibi) farklı safha ve konulara göre düzenlenirse Hakem Heyeti veya Taraflar anlaşarak, Tanık İfadelerinin her bir safha veya konu için ayrı ayrı sunulmasını öngörebilir.
5. Yazılı Tanık İfadesi aşağıdaki hususları içerir:
 - (a) Tanığın tam ismi ve adresi, (varsa) Taraflardan herhangi birisi ile olan geçmişteki ve mevcut ilişkisini içerir bir beyan; mevcut uyuşmazlık veya

ifadenin içeriği ile ilgili ise tanığın geğmişi, nitelikleri, eğitim ve tecrübesi ile ilgili bir açıklama;

(b) Uyuşmazlık konusu olan hususta tanık delili teşkil edebilecek derecede olayların tam ve detaylı açıklaması ve bu olaylarla ilgili olarak tanığın bilgisinin kaynağı. Tanığın yazılı ifadesinde dayandığı ve henüz sunulmamış Belgeler sunulur;

(c) Yazılı Tanık İfadesinin asıl olarak hazırlandığı dil ve tanığın İspat Duruşmasında hangi dilde ifade vereceğine ilişkin beyan;

(d) Tanığın Yazılı İfadesinin doğru olduğuna ilişkin beyanı ve

(e) Tanığın imzası, tarih ve yer.

6. Yazılı Tanık İfadeleri sunulduktan sonra, Hakem Heyetince kararlaştırılan süre içerisinde, her bir Taraf, Hakem Heyetine ve diğer Tarafalara, münhasıran diğer bir Tarafın Tanık İfadelerine, Bilirkişi Raporlarına ve tahkimde daha önce sunulmamış dilekçelerine karşılık teşkil etmesi koşuluyla, daha önceden ismi tanık olarak belirtilmemiş kişilerden alınanlar da dâhil olmak üzere, gözden geçirilmiş ve ilave Yazılı Tanık İfadeleri sunabilir.

7. Madde 8.1'e göre İspat duruşmasında hazır bulunması istenen bir tanık, geçerli mazereti olmaksızın İspat Duruşmasında hazır bulunmaz ise, Hakem Heyeti, istisnai durumlarda aksini kararlaştırmadıkça, bu tanığın söz konusu İspat Duruşmasıyla ilgili Yazılı Tanık İfadesini dikkate almaz.

8. Madde 8.1'e göre bir tanığın duruşmada hazır bulunması talep edilmemişse, diğer Taraplardan hiçbirisi söz konusu Yazılı Tanık İfadesinin içeriğinin doğru olduğunu kabul etmiş sayılmaz.

9. Taraplardan birisi kendi talebi üzerine gönüllü olarak duruşmada sözlü ifade vermek üzere hazır bulunmayacak bir kişinin ifade vermesini isterse, söz konusu Taraf, Hakem Heyetince verilen süre içerisinde Hakem Heyetinden bu kişiden ifadesini almak için, Hakem Heyetine tanınan hukuki imkânlar dairesinde, gerekli girişimlerde bulunulmasını isteyebilir veya bizzat bu girişimlerde bulunmak için Hakem Heyetinden izin isteyebilir. Hakem

Heyetinden böyle bir talepte bulunulduğu takdirde talepte bulunan Taraf, ifadesi istenen tanığın kimliğini bildirir, hangi konularda tanığın ifadesinin istendiğini açıklar ve bu konuların neden davayla ilgili ve davanın sonucuna etki edebilecek nitelikte olduğunu belirtir. Hakem Heyeti, söz konusu tanığın ifadesinin davayla ilgili ve davanın sonucuna etkili olduğuna kanaat getirirse söz konusu talep hakkında karar verir ve uygun gördüğü girişimlerde kendisi bulunur veya talepte bulunan Tarafı bu yönde yetkilendirir ya da diğer herhangi bir Tarafın söz konusu girişimlerde bulunmasına karar verir.

10. Hakem Heyeti, tahkimin sonuçlanmasından önce herhangi bir zamanda herhangi bir Tarafın, henüz tanık olarak gösterilmeyen bir kişi de dâhil olmak üzere, herhangi bir kişinin bir İspat Duruşmasında hazır bulunmasını sağlamasına veya Tarafın bunun için azami gayret göstermesine karar verebilir. Kendisine böyle bir talep yöneltilen Taraf, Madde 9.2’de düzenlenen sebeplerden herhangi birisini ileri sürerek itiraz edebilir.

Madde 5 Tarafça-Atanan Bilirkişiler

1. Taraflar, belirli hususlarda Tarafça-Atanmış Bilirkişinin görüşlerine delil olarak dayanabilir. Hakem Heyetince verilen süre içerisinde, (i) her bir Taraf ifadesine dayanmak istediği herhangi bir Tarafça-Atanmış Bilirkişiyi ve bu ifadenin konusunu belirtir; ve (ii) Tarafça-Atanmış Bilirkişi bir Bilirkişi Raporu sunar.
2. Bilirkişi Raporu aşağıdaki hususları içerir:
 - (a) Tarafça-Atanmış Bilirkişinin tam ismi ve adresi, (varsa) Taraflardan herhangi birisiyle, hukuk danışmanlarıyla ve Hakem Heyetiyle olan geçmişteki ve mevcut ilişkisini içerir bir beyan ve geçmişi, nitelikleri, eğitim ve tecrübesi ile ilgili bir açıklama;
 - (b) Görüşün ve varılan sonuçların hangi sorulara dayanılarak hazırlandığı;
 - (c) Taraflardan, hukuk danışmanlarından ve Hakem Heyetinden bağımsız olduğuna dair beyan;

- (d) Uzman görüşlerini ve vardığı sonuçlarını dayandırdığı olayların neler olduğu;
 - (e) Uzman görüşünü ve vardığı sonuçları; bu sonuca varırken kullandığı yöntemleri, delilleri ve bilgileri. Tarafça-Atanmış Bilirkişinin Bilirkişi Raporunu hazırlarken esas aldığı ve daha önce Hakem Heyetine ve diğer Taraflara sunulmamış Belgeler Bilirkişi Raporu ile birlikte temin edilir;
 - (f) Bilirkişi Raporu tercüme edilmişse, asıl olarak hazırlandığı dil ve Tarafça-Atanmış Bilirkişinin İspat Duruşmasında hangi dilde ifade vereceğine ilişkin beyan;
 - (g) Tarafça-Atanmış Bilirkişinin, Bilirkişi Raporunda yer alan görüşlere samimi bir şekilde inandığına dair beyanı;
 - (h) Tarafça-Atanmış Bilirkişinin imzası, tarih ve yer; ve
 - (i) Bilirkişi Raporu birden fazla kişi tarafından imzalanmışsa, Bilirkişi Raporunun tümünün veya belirli kısımlarının ilgili yazar(lar)a isnadı.
3. Bilirkişi Raporları sunulmuşsa, Hakem Heyetince verilen süre içerisinde, her bir Taraf, Hakem Heyetine ve diğer Taraflara, münhasıran diğer bir Tarafın Tanık İfadelerine, Bilirkişi Raporlarına ve tahkimde daha önce sunulmamış diğer dilekçelerine karşılık teşkil etmesi koşuluyla, daha önceden ismi Tarafça-Atanmış Bilirkişi olarak belirtilmemiş kişilerden alınanlar da dâhil olmak üzere, gözden geçirilmiş ve ilave Bilirkişi Raporları sunabilir.
4. Hakem Heyeti, aynı veya birbiriyle ilgili konularda Bilirkişi Raporu sunmuş veya sunacak olan Tarafça-Atanmış Bilirkişilerin bu konularda birbirleriyle görüşmelerine ve müzakere etmelerine kendi takdiri doğrultusunda karar verebilir. Bu toplantıda Tarafça-Atanmış Bilirkişiler Bilirkişi Raporlarının kapsamındaki konularda anlaşma sağlamaya çalışırlar ve üzerinde anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususlar ile anlaşmazlığın nedenleri hakkında tutanak tutar.
5. Madde 8.1'e göre hazır bulunması talep edilen bir Tarafça-Atanmış Bilirkişi mazereti olmaksızın bir İspat Duruşmasında hazır bulunmaz ise, Hakem

Heyeti, istisnai durumlarda aksini kararlaştırmış olmadıkça, bu Tarafça-Atanmış Bilirkişinin söz konusu İşpat Duruşmasıyla ilgili Bilirkişi Raporunu dikkate almaz.

6. Madde 8.1'e göre bir Tarafça-Atanan Bilirkişinin İşpat duruşmasında dinlenmesi talep edilmemişse, diğer Taraflardan hiçbirisi söz konusu Tarafça-Atanan Bilirkişi Raporunun içeriğinin doğru olduğunu kabul etmiş sayılmaz.

Madde 6 Heyetçe-Atanmış Bilirkişiler

1. Hakem Heyeti, Taraflarla iştişare ettikten sonra, Hakem Heyetince belirlenecek belirli konularla ilgili rapor vermek üzere bir veya daha fazla bağımsız Heyetçe-Atanmış Bilirkişi atayabilir. Hakem Heyeti, Taraflarla iştişare ettikten sonra, her bir Heyetçe-Atanmış Bilirkişi raporu için görev belgesi tanzim eder. Bu görev belgesinin nihai hâlinin bir nüshası Hakem Heyetince Taraflara gönderilir.
2. Heyetçe-Atanmış Bilirkişi, atamayı kabul etmeden önce, yeterliliğine ve Taraflardan, Tarafların hukuk danışmanlarından ve Hakem Heyetinden bağımsızlığına dair beyanını Hakem Heyetine ve Taraflara sunar. Hakem Heyetince kararlaştırılacak süre içerisinde Taraflar, Heyetçe-Atanmış Bilirkişilerin yeterlilikleri ve bağımsızlıkları hakkında herhangi bir itirazları olup olmadığı konusunda Hakem Heyetini bilgilendirirler. Hakem Heyeti bu itirazlardan herhangi birini kabul edip etmemek konusunda derhal karar verir. Heyetçe-Atanmış Bilirkişinin atanmasının ardından Taraflar, bilirkişinin yeterlilik ve bağımsızlığına ancak atamanın yapıldığı tarihten sonra öğrendikleri nedenlere binaen itiraz edebilirler. Hakem Heyeti, şayet gerekliyse, ne şekilde hareket edeceğine derhal karar verir.
3. Madde 9.2 hükmü saklı kalmak üzere, Heyetçe-Atanmış Bilirkişiler davayla ilgili ve davanın sonucuna etkili olduğu ölçüde Taraflardan her türlü bilginin temin edilmesi veya yapacakları inceleme için belgelere, mallara, numunelere,

mülklere, makinelere, sistemlere, süreçlere veya sahaya inceleme için erişimlerinin sağlanmasını isteyebilirler. Heyetçe-Atanmış Bilirkişinin bu gibi bilgi ve erişimi talep etme yetkisi Hakem Heyetinin aynı konudaki yetkisi ile müsavidir. Tarafların ve temsilcilerinin bu gibi bilgileri elde etme ve incelemelere katılma hakları olacaktır. Heyetçe-Atanmış Bilirkişi ile bir Taraf arasında böyle bir talebin gerekli, önemli veya uygun olup olmadığı hakkında oluşabilecek anlaşmazlık Hakem Heyetince Madde 3.5 ile Madde 3.8 arasında belirlenen usulde karara bağlanacaktır. Bir Taraf, Heyetçe-Atanmış Bilirkişinin uygun bir talebine veya Hakem Heyeti kararına aykırı davranırsa Heyetçe-Atanmış Bilirkişi, bu durumu ve bu durumun ilgili konunun incelenmesi üzerindeki etkisini Bilirkişi Raporunda belirtir.

4. Heyetçe-Atanmış Bilirkişi Hakem Heyetine yazılı bir Bilirkişi Raporu sunar. Bilirkişi Raporu aşağıdaki hususları içerir:

- (a) Heyetçe-Atanmış Bilirkişinin tam adı ve adresi, geçmişi, nitelikleri, eğitim ve tecrübesi ile ilgili bir açıklama;
- (b) Bilirkişinin görüşlerini ve vardığı sonuçları dayandırdığı vakıalar;
- (c) Uzman görüşünü ve vardığı sonuçları; bu sonuca varırken kullandığı yöntemleri, delilleri ve bilgileri. Tarafça-Atanmış Bilirkişinin Bilirkişi Raporunu hazırlarken esas aldığı ve daha önce Hakem Heyetine ve diğer Taraflara sunulmamış Belgeler Bilirkişi Raporu ile birlikte sunulur;
- (d) Bilirkişi raporu tercüme edilmiş ise asıl olarak hazırlandığı dil ve Heyetçe-Atanmış Bilirkişinin İspat Duruşmasında hangi dilde ifade vereceğine ilişkin beyan;
- (e) Heyetçe-Atanmış Bilirkişinin, Bilirkişi Raporunda yer alan görüşlere samimi bir şekilde inandığına dair beyanı;
- (f) Heyetçe-Atanmış Bilirkişinin imzası, tarih ve yer ve
- (g) Bilirkişi Raporu birden fazla kişi tarafından imzalanmışsa, Bilirkişi Raporunun tümünün veya belirli bir kısmının ilgili yazar(lar)a isnadı

5. Hakem Heyeti, bu Bilirkişi Raporunun bir nüshasını Tarafllara gönderir. Tarafllar Heyetçe-Atanmış Bilirkişinin incelediği her bilgiyi, belgeyi, malları, numuneleri, mülkü, makineleri, sistemleri, süreçleri veya mahallinde yapılan keşi ve Hakem Heyeti ile Heyetçe-Atanmış Bilirkişi arasında yapılan her türlü yazışmayı inceleyebilir. Hakem Heyetince kararlaştırılan süre içerisinde Tarafllardan her biri Bilirkişi Raporuna karşi yazılı beyan, Tanık Beyanı veya Tarafça-Atanmış Bilirkişi Raporu sunmak suretiyle cevap verme imkânına sahiptir. Hakem Heyeti sunulan yazılı beyanı, Yazılı Tanık İfadesini veya Tarafça-Atanmış Bilirkişinin Raporunu Heyetçe-Atanmış Bilirkişiye ve diğer Tarafllara gönderir.
6. Tarafllardan birinin veya Hakem Heyetinin talebi üzerine Heyetçe-Atanmış Bilirkişi İşpat Duruşmasında hazır bulunacaktır. Hakem Heyeti, Heyetçe-Atanmış Bilirkişiye sorgulayabilir; Tarafllar veya Tarafça-Atanmış Bilirkişilerden her biri Heyetçe-Atanmış Bilirkişiye, Bilirkişi Raporunda, Taraflların yazılı beyanlarında, Tanık Beyanlarında veya Tarafça-Atanmış Bilirkişilerin Bilirkişi Raporlarında Madde 6.5 uyarınca Heyetçe-Atanmış Bilirkişi Raporuna ilişkin olarak gündeme getirilmiş konularla ilgili olarak sorgulayabilir.
7. Heyetçe-Atanmış Bilirkişi tarafından hazırlanacak her Bilirkişi Raporu ve vardığı sonuçlar, Hakem Heyetince davanın tüm koşulları gereken şekilde dikkate alınarak değerlendirilecektir.
8. Heyetçe-Atanmış Bilirkişinin ücreti ve masrafları, Hakem Heyetince belirlenecek şekilde karşılanır ve tahkim masraflarına dâhildir.

Madde 7 Keşi

1. Madde 9.2 hükümleri saklı kalmak üzere, Hakem Heyeti, Tarafllardan birinin talebi üzerine veya resen gerekli gördüğü her türlü sahayı, mülkü, makineyi veya diğer her türlü malı, numuneleri, sistemleri, süreçleri veya belgeleri inceleyebilir veya Heyetçe-Atanmış Bilirkişi veya Tarafça-Atanmış Bilirkişinin

bunları incelemesini isteyebilir. Hakem Heyeti, Taraflarla istişare ederek, keşfin zamanını ve düzenlenmesini belirler. Tarafların ve temsilcilerinin bu şekilde yapılan keşiflere katılma hakları olacaktır.

Madde 8 İspat Duruşması

1. Hakem Heyetince kararlaştırılan süre içerisinde Taraflardan her biri, duruşmada hazır bulunmasını talep ettiği tanıkları Hakem Heyetine ve karşı Taraflara bildirir. Tanıklardan (bu maddenin amacı gereği bu terim vakıalarla ilgili tanıkları ve her türlü bilirkişiyi kapsamaktadır) her biri, hazır bulunmaları Taraflardan herhangi biri veya Hakem Heyetince talep edilmiş ise, Madde 8.2 hükmü saklı kalmak üzere, sözlü ifade vermek üzere İspat Duruşmasında hazır bulunur. Hakem Heyeti belirli bir tanık için video konferans veya benzer bir teknolojinin kullanımına izin vermedikçe, her bir tanık duruşmada şahsen hazır bulunur.
2. İspat Duruşması daima Hakem Heyetinin mutlak kontrolü altındadır. Hakem Heyeti tanığa herhangi bir sorunun sorulmasını, tanığın bir soruyu cevaplanmasını veya tanığın İspat Duruşmasında hazır bulundurulmasını, söz konusu soru, cevap veya İspat Duruşmasında hazır bulundurma gereksiz, konuyla ilgisiz, makul olmayan ölçüde külfetli, mükerrer veya başka bir nedenle Madde 9.2'de belirtilen itiraz sebepleri kapsamında ise sınırlayabilir veya reddedebilir. Tanığa kendisini tanık gösteren Tarafça sorulan sorular makul olmayacak biçimde tanığın cevaplarını yönlendirecek şekilde olamaz.
3. İspat Duruşmasındaki sözlü ifade sırasında,
 - (a) Kural olarak ilk önce davacı tarafından gösterilen tanıklar sözlü ifade verecekler daha sonra davalı tarafından gösterilen tanıklar sözlü ifade vereceklerdir.
 - (b) Tanığın doğrudan ifadesini takiben, Hakem Heyetinin kararlaştıracağı sırayla, diğer Taraflar bu tanığı sorgulayabilir. Bu sorgulamada

gündeme gelen konular üzerine, tanık gösteren Tarafın tanığa ek sorular sorma imkânı vardır.

- (c) Ardından kural olarak, ilk önce Davacının atadığı Tarafça-Atanmış Bilirkişiler sözlü ifade verecekler daha sonra Davalının atadığı Tarafça-Atanmış Bilirkişiler sözlü ifade verecektir. Tarafça-Atanmış Bilirkişiyi atayan Tarafın; diğer Tarafların bu Bilirkişiyi sorgulamasının ardından, bu sorgulama sırasında ortaya çıkan konularla ilgili olarak bu Bilirkişiye ek sorular sorma imkânı vardır.
- (d) Hakem Heyeti, Heyetçe-Atanmış Bilirkişiyi sorgulayabilir, ve Heyetçe-Atanmış Bilirkişi Taraflarca veya Taraflarca-Atanmış Bilirkişilerce; Heyetçe-Atanmış Bilirkişinin Raporunda, Tarafların yazılı beyanlarında veya Tarafça-Atanmış Bilirkişi tarafından hazırlanmış raporda ileri sürülen konular hakkında sorgulanabilir.
- (e) Tahkim, (yargı yetkisi, ön sorun, sorumluluk ve tazminat gibi) farklı konular veya aşamalara ayrılmışsa, Taraflar her bir ayrı konu veya aşama için tanıkların ayrı ayrı dinlenilmesi için bir zaman planlaması yapabilir veya Hakem Heyeti bu yönde bir karar alabilir.
- (f) Hakem Heyeti, Taraflardan birinin talebi üzerine veya re'sen işbu maddede belirtilen sıralamayı değiştirebilir. Buna; sözlü ifadelerin davanın belirli konularına göre sırayla alınması veya, tanıkların aynı anda ve birbirleri ile yüzleştirilerek sorgulanmasına ("tanık yüzleştirmesi") karar vermek de dâhildir.
- (g) Hakem Heyeti, tanığa her zaman soru sorabilir.

4. İfade verecek olan vakıa tanığı, öncelikle, Hakem Heyetince uygun görülecek biçimde, gerçekleri söyleyeceğine, bilirkişi ise, İspat Duruşmasında ifade edeceği görüşlerin samimi inançlarını yansıttığına ilişkin taahhütte bulunur. Tanık, Yazılı Tanık İfadesi veya Bilirkişi Raporu sunmuş ise, bunu doğrular. Taraflar, Tanık Beyanının veya Bilirkişi

Raporunun tanığın doğrudan beyanı sayılacağı hakkında anlaşılabilir veya Hakem Heyeti bu yönde bir karar verebilir.

5. Madde 9.2 hükmü saklı kalmak üzere, Hakem Heyeti, davayla ilgili ve davanın sonucu için esaslı olduğunu düşündüğü her konuda, herhangi bir kişiyi sözlü veya yazılı ifade vermek üzere çağırabilir. Hakem Heyetince çağırılıp sorgulanan her tanık, Taraflarca da sorgulanabilir.

Madde 9 Delillerin Kabul Edilebilirliği ve Değerlendirilmesi

1. Hakem Heyeti delillerin kabul edilebilir olup olmadığını, davayla ilgisini, önemini ve ağırlığını takdir eder.
2. Hakem Heyeti, Taraflardan birinin talebi üzerine veya resen, aşağıdaki gerekçelerden herhangi biri ile Belge, yazılı beyan, sözlü ifade veya keşif şeklindeki delilleri veya bunların ibrazını tahkim yargılaması dışında tutabilir:
 - (a) Davayla yeterli derecede ilgili veya davanın sonucuna etkili değilse,
 - (b) Hakem Heyetince tahkime uygulanmasına karar verilen hukuk veya etik kurallarına göre bir hukuki engel veya imtiyaz varsa,
 - (c) İbrazı talep edilen delilin ibraz edilmesi makul olmayan ölçüde külfetliyse,
 - (d) İbrazı talep edilen Belgenin kayıp veya zayi olduğu makul bir olasılıkla gösterilmişse,
 - (e) Hakem Heyeti tarafından zorlayıcı addedilen ticari ve teknik gizliliğe ilişkin gerekçeler varsa,
 - (f) Hakem Heyeti tarafından zorlayıcı addedilen özel politik veya kurumsal hassasiyetler varsa (buna bir hükümet veya uluslararası kamu kurumu tarafından sır olarak addedilmiş olan deliller de dâhildir); veya

- (g) Hakem Heyeti tarafından zorlayıcı addedilen usul ekonomisi, oranlılık, adalet veya tarafların eşitliği mülahazaları.
3. Madde 9.2(b) bendi kapsamında hukuki engel veya imtiyaz mülahaza edilirken Hakem Heyeti, uygulanabilir olduğuna karar verilen her türlü emredici hukuk ve etik kuralları izin verdiği ölçüde, aşağıdakileri dikkate alabilir:
- (a) Hukuki danışmanlık sağlamak veya edinmek amacıyla ve buna bağlı olarak ihdas edilmiş bir belgenin, yapılan bir beyanın veya sözlü iletişimin gizliliğinin korunması ihtiyacının bulunması,
- (b) Uzlaşma görüşmeleri amacıyla veya buna bağlı olarak ihdas edilmiş bir belgenin, yapılan bir beyanın veya sözlü iletişimin gizliliğinin korunması ihtiyacının bulunması,
- (c) İddia edilen hukuki engel veya imtiyazın meydana geldiği anda Tarafların ve onların danışmanlarının beklentileri,
- (d) İlgili herhangi bir hukuki engelden veya imtiyazdan rıza, önceki ifşaat, dokümanın, yazılı beyanın, sözlü iletişimin veya bunlarda yer alan tavsiyelerin teyit edici kullanımı veya başka bir yolla olası herhangi bir feragat; ve,
- (e) Özellikle Tarafların farklı hukuk ve etik kurallarına tabi olmaları durumunda, Taraflar arasındaki adaleti ve eşitliği sürdürme ihtiyacı.
4. Hakem Heyeti, gerekli olduğunda, gerekli düzenlemeleri yaparak uygun gizlilik korunmasına tâbi olmak suretiyle delil sunulmasına veya dikkate alınmasına izin verebilir.
5. Taraflardan birisi, İbraz İstemi ile talep edilen belgeyi, İbraz İstemine süresi içerisinde itiraz etmediği veya Hakem Heyetince ibraz olunmasına karar verildiği hâlde, tatmin edici bir açıklaması olmaksızın ibraz etmezse Hakem Heyeti, bu belgenin söz konusu Tarafın çıkarları aleyhine olduğu sonucuna varabilir.

6. Taraflardan biri tatmin edici bir açıklaması olmaksızın ve kendisine yöneltilen İbraz İstemine süresi içerisinde itiraz etmemesine rağmen Taraflardan birince aranan, Tanık İfadesi de dâhil olmak üzere dava ile ilgili diğer herhangi bir delili hazır etmezse veya Hakem Heyeti tarafından ibrazına karar verilmiş ifade de dâhil olmak üzere herhangi bir delili hazır etmezse Hakem Heyeti, bu delilin söz konusu Tarafın çıkarları aleyhine olduğu sonucuna varabilir.
7. Hakem Heyeti Taraflardan birinin delillerin ikamesi konusunda iyiniyetli davranmadığına karar verirse; Hakem Heyeti, işbu Kurallara göre alınabilecek diğer her türlü tedbirin yanı sıra, bu durumu, delil ikamesiyle ilgili veya delil ikamesinden doğan masraflar da dâhil olmak üzere, tahkim masraflarına ilişkin karar verirken dikkate alır.